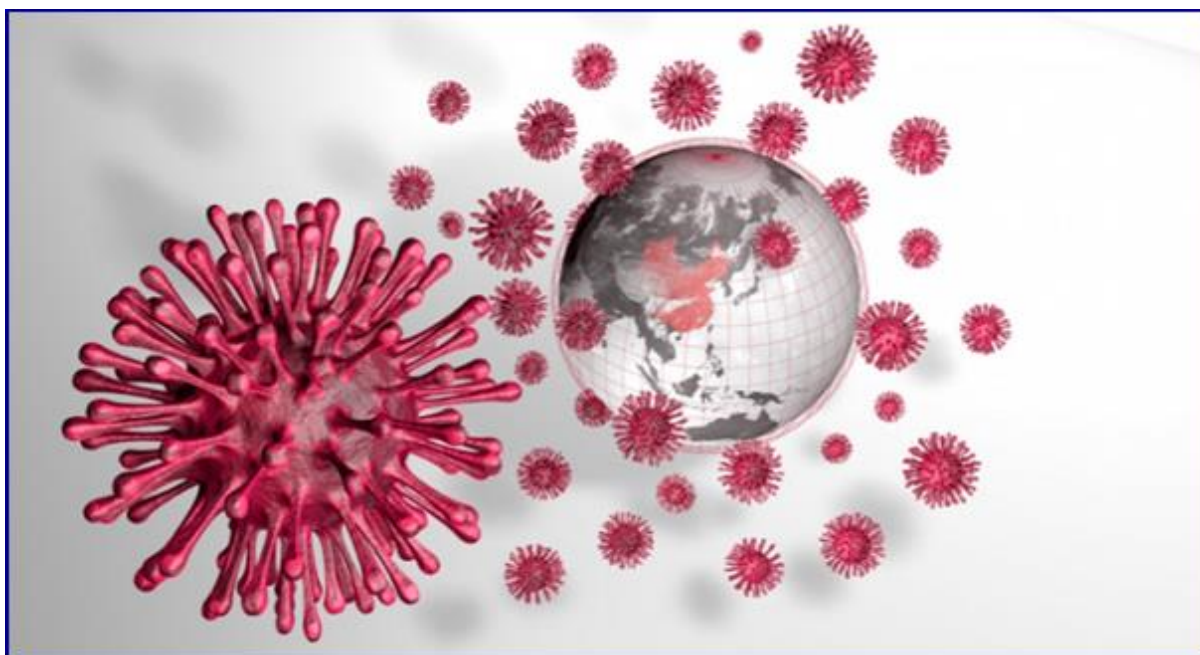

Dejepis extra 4/2020

Časopis nie iba pre tých, čo majú radi históriu...

Európu obchádza strašidlo - strašidlo COVID-19

Zdroj obrázku : internet

Vážení čitatelia,

keby ste začínali čítať nejaký (nielen) dejepisný časopis pred viac ako 30 rokmi vo vtedajšom Československu či iných krajinách socialistického bloku, mohli by ste v ňom vidieť aj nasledujúcu vetu:

„Európu obchádza strašidlo - strašidlo komunizmu.“

Dnes si toto vtedajšie u nás „veľmi populárne“ tvrdenie dovoľíme trochu opraviť či parafrázovať:

„Európu obchádza strašidlo - strašidlo COVID-19.“

Vážení čitatelia,

všetci sme boli z toho, čo sa dialo od marca do júna 2020 tak trochu vydesení. Niektorí viac, niektorí menej. Potom, ako sme zavreli školu, bola situácia ešte horšia. Nik nevedel, ako dlho to bude trvať. Zo všetkých strán sa na nás valila záplava informácií.

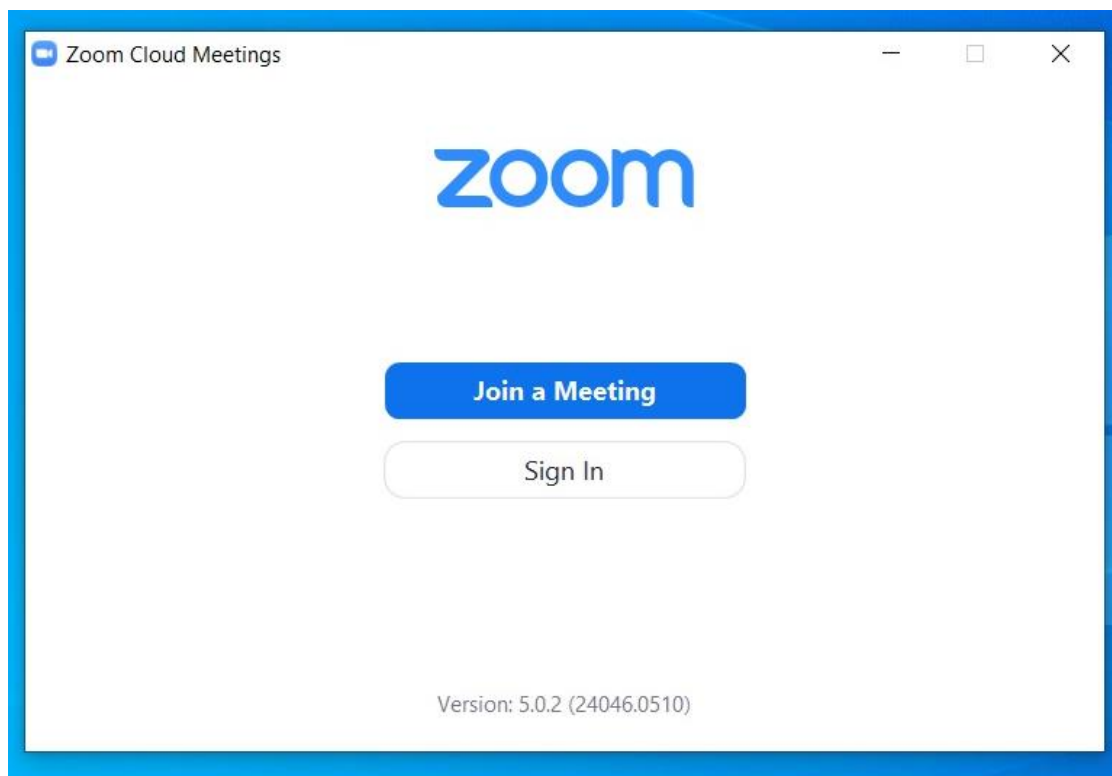
Väčšinou boli negatívne, mnohokrát nepravdivé a vymyslené.

Všetky naše dejepisné plány sa zosypali ako domček z kariet. Veru, mali sme naplánované viaceré veľmi zaujímavé exkurzie či už po Bratislave, či po iných miestach Slovenska.

Všetko však bolo treba zrušiť.

Samozrejme, ako tomu bolo aj v minulosti, mali sme náhradný plán.

Spočíval vtom, že keď sa nemôžeme stretnúť priamo, tak to vyriešime elektronicky. Najskôr to bola komunikácia iba cez e-mail. Pán učiteľ od začiatku tejto krízovej situácie „špekuloval“, ako by sme sa mohli vidieť... zvažoval rôzne varianty videokonferencií od rôznych poskytovateľov týchto služieb. Nakoniec sa priklonil k „aplikácii“ ZOOM, pretože bola odporúčaná vedením školy a nechcel v počítačoch príjemcov robiť chaos, teda nechcel, aby si žiaci inštalovali aj inú aplikáciu videokonferencií.

Na hodinách dejepisu sme sa tak dozvedeli históriu niektorých európskych aj svetových epidémií a pandémií. Bolo nám vysvetlené, že pandémia, ktorá sa prevalila cez Slovensko, nebola ani prvá a, žiaľ, asi ani posledná, ktorú ľudstvo zažilo, ale prežilo. Dozvedeli sme sa, že na boj proti takejto nákaze sa už oddávna používa karanténa. Obsah tohto slova, teda izolácia časti ľudskej populácie, je jasný, ale pôvod slova je zahalený tak trochu tajomstvom. V súvislosti so vznikom slova karanténa sa spomína hneď niekoľko jazykov (benáťčina, taliančina, francúzština i latinčina). Vo všetkých jazykoch sa však jedná o označenie časovej jednotky, teda doby, v ktorej musia byť ľudia izolovaní. Napríklad francúzske slovo *quarantaine* znamená štyridsať. Veľmi často sa konštatuje, že slovo karanténa preniklo do sveta z Benátok, ktorých časť je na nasledujúcom obrázku, ale môže to byť aj inak.

Foto: Facebook/VENEZIA PULITA

Keďže epidémií a pandémií bolo v dejinách veľa a pán učiteľ nás nechcel veľmi strašiť, vybral iba poslednú veľkú, o ktorej nám sprostredkoval viac informácií.

Dozvedeli sme sa, že bola približne pred sto rokmi. Do histórie vstúpila pod označením „španielska chrípka“. Počas tejto pandémie zomrel aj Frederick Trump (na obrázku je to pán s fúzikmi), starý otec dnešného prezidenta USA.

Foto: Wikimedia/volné dielo

Keď sme si v stručnosti čo-to povedali o svetových epidémiách a pandémiách, bolo treba urobiť poriadok v rôznych správach o nich. Dozvedeli sme sa aspoň, ako je to s názvom „španielska chrípka“. Takže „španielska chrípka“ nepochádza zo Španielska, iba sa tam o nej začalo prvýkrát verejne písať. Prečo práve tam? Počas prvej svetovej vojny a tesne po jej skončení bola v bojujúcich štátoch silná cenzúra. Vlády bojujúcich štátov mali svojich úradníkov, ktorí rozhodovali, čo sa môže a čo sa nemôže publikovať a správy o množstve nakazených sa takýmto vládam ozaj isto nehodili. Španielsko sa však bojov nezúčastnilo, teda novinári v tejto krajine mohli o nákaze písať. Preto v texte používame pri označení tejto epidémie úvodzovky.

Foto: Wikimedia Commons

V súčasnej dobe je však situácia opačná. Skoro každý si môže písať takmer všetko, čo sa mu zachce, a tak na internete kolovalo niekoľko desiatok rôznych, hlavne poplašných správ. Nie všetci pisatelia si však uvedomovali, že nie úplne všetko, čo im napadne, môžu publikovať a ani to, že niektoré správy svojím obsahom a charakterom napĺňajú podstatu trestného činu. Reagovali aj príslušníci Polície SR, ktorí dokonca vytvorili informačnú stránku, kde sa jej čitatelia dozvedeli, o aké nehorázne klamstvá ide.

Samozrejme na hodinách dejepisu sme sa dozvedeli mnoho viac. Viacerí z nás však so súhlasom svojich rodičov trávil svoj drahocenný čas na ZOOM-e s pánom učiteľom aj po vyučovaní. Prešli sme na japonský spôsob vyučovania. Viete prečo? V Japonsku ostávajú „po škole“ najlepší žiaci a je to pre nich obrovská možnosť dozvedieť sa viac a viac a byť stále lepší a lepší.

Tak sa podarilo na základe usmernení pána učiteľa získať kolektívu žiakov 6. ročníka v zložení **Zara Camila Fuentes López, Natália Halásová a Ivana Trnovská** **3.miesto v Petržalskej Super škole** medzi všetkými svojimi rovesníkmi. Ponúkame pohľad aspoň na jeden „slide“ - snímku z ich prezentácie.

Kulháň

- Osada vznikla v stredoveku.
- Názov z nemčiny – **kuhl** (chladný) a **hain** (lesík, háj) – **Kulháň**.
- Ťažba zlata, pálenie dreveného uhlia.
- Skláreň.
- Lesná železnica – vozilo sa na nej drevo do Topoľčian a ťažobné kryhy z dvoch blízkych rybníkov.
- Zvernica jelenej zveri.

Vstupný areál NCH Duchonka - Kulháň v lokalite Kulháň.

Ani tím žiakov 7. ročníka v zložení **Karolína Hrmelová, Eliška Pospíšilová, Tatiana Weltherová** sa nedali v Petržalskej Super škole zahanbiť. Podobne ako šiestačky obsadili vo svojej kategórii **3. miesto**. Aj z ich prezentácie vyberáme aspoň jednu snímku.

Kedy a kde môže vzniknúť les

- Obnova v prirodzenom lese sa môže diať dvoma zásadnými spôsobmi:
  - Bez človeka
  - S človekom:
    - Umelé obnovenie
    - Prirodzené obnovenie

Najlepšie sa však umiestnili naše ôsmačky. **Dominika Petrjánošová, Ella Rabatinová, Angela Mária Srebalová** vytvorili naozaj super prezentáciu o moste v Kráľovej pri Senci.

Bola taká skvelá, že z nej ponúkame až štyri obrázky.

PREČO SA MOST VOLÁ MOSTOM

- pôvod slova *most* je praslovanský a všeslovanský
- jeho vznik sa spája:
  1. so (staro)nemeckým slovom *Mast* (stĺp, či stožiar)
  2. s latinským slovom *mālus* (stožiar, či pilier)
  3. s indoeurópskym slovom *masdo* (tyč)
- slovo pravdepodobne označovalo stavbu, vytvorenú z viacerých pevných, vedľa seba uložených tyčí, v prípade potreby podopretých stĺpmi, či piliermi

„LUDIA BUDÚ ŠTASTNÍ VTEDEJ, KEĎ POSTAVIA VIAC MOSTOV AKO MÚROV.“

POPIS MOSTU

- trojklenbový kamenný most cez vodný tok Čierna voda

„LUDIA BUDÚ ŠĀSTNÍ VTEĎY, KEĎ POSTAVIA VIAC MOSTOV AKO MŪROV“

HISTÓRIA: OD JEHO VZNIKU PO SŪČASNOSŤ

PO REKONŠTRUKCII

- vynovený most sa stal Kultúrnou pamiatkou roka
- Slovenská pošta vydala 5. 9. 2007 príležitostnú poštovú známku „Most Kráľová pri Senci“ hodnoty 29 Sk z radu Technické pamiatky
- objavila ho aj popkultúra a nakrútila na ňom upútavku pre televíznu šou Česko-Slovensko má talent

OBÁLKA PRVÉHO DŇA

„LUDIA BUDÚ ŠĀSTNÍ VTEĎY, KEĎ POSTAVIA VIAC MOSTOV AKO MŪROV“

Prezentácia žiačok 8. ročníka sa vo svojej kategórii umiestnila na 2. mieste.

Všetkým trom oceneným kolektívom srdečne blahoželáme!

Verte, že tvoriť prezentácie na diaľku a spolupracovať iba cez rôzne aplikácie a sociálne siete nie je vôbec jednoduché.

Dievčatá však dokázali, že boli silnejšie ako COVID-19!

Slávnostné vyhodnotenie Petržalskej Super školy bude v septembri.

Samozrejme naša aktivita sa počas mimoriadnej situácie neobmedzovala iba na Petržalskú Super školu. Zapojili sme sa aj do ďalších súťaží. Úspech dosiahol **Michal Balco**, ktorý našu školu reprezentoval v krajskom kole **Mílniky 2. svetovej vojny**. Túto súťaž organizuje Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Konečné výsledky ešte nepoznáme, ale Michal už dostal poštou niekoľko zaujímavých kníh, tak predpokladáme, že obstál dobre. Na obrázku vidíte časť jeho práce o bojoch v Bratislave.

V stredu 4. apríla 1945 zaútočila Červená armáda v ranných hodinách v hlavnom smere po dnešnej Račianskej, Vajnorskej a Trnavskej ulici, z Prievozskej cesty cez Mlynské Nivy a prístav do vnútorného mesta.

Do Mílnikov 2. svetovej vojny sa zapojil aj Jakub Práznovský a my ponúkame aspoň jeden obrázok z jeho prezentácie o bojoch na Dargove.

Dargovský priesmyk sa nachádza v Slanských vrchoch východne od Košíc. Od 9. decembra roku 1944 tu prebiehali ťažké boje medzi nemeckými oddielmi 49. horského zboru 1. tankovej armády pod velením generálplukovníka Gottharda von Heinriciho a 1. gardovou armádou Sovietskeho Zväzu na čele s generálplukovníkom Andrejom Grečkom a od januára 1945 ju nahradila 18. armáda generálporučíka A.J. Gastiloviča.

Gotthard
von
Heinrici

Andrej
Grečko

Poslednú súťaž, do ktorej sa naši žiaci počas prerušeného vyučovania zapojili a mala niečo spoločné s dejepisom, bol Literárny Kežmarok. Možno si poviete: „Veď to je skôr vec slovenského jazyka ako dejepisu!“ Nemáte úplne pravdu, pretože veľmi záleží aj na námete literárnej práce. Naše piatačky **Dominika Komanovičová** a **Kristína Paršová** sa rozhodli spracovať historické udalosti spojené s mestom Bratislava a Trnava a vytvorili o nich vlastnú dejepisnú povesť. Podľa propozícií súťaže však do jej vyhodnotenia nemôžeme zverejňovať viac. Ponúkame aspoň autorské ilustrácie oboch dievčat z ich prác a držíme im palce, aby obstáli čo najlepšie.

Chceli sme našich žiakov zapojiť aj do iných súťaží, ale jednotliví organizátori sa rozhodli, že ich zrušia. Najviac nás mrzí, že sme sa nemohli zapojiť do Olympiády ľudských práv, na ktorú sme sa pripravovali. Dúfame, že budúci rok budeme môcť prezentovať viac ako len logo tejto súťaže.

Nás však zrušenie viacerých súťaží len tak nezaskočí. Keďže mnohé plánované súťaže a olympiády sa nezrealizovali, vytvárali sme si svoje vlastné projekty. Sú pripravené... ale o nich viac až v budúcom čísle Dejepisu extra, ktoré bude tiež venované spomienke na toto mimoriadne obdobie.